

Älgstammens ålderssammansättning i Sydvöstra Värmlands VVO

Mars 2009

Arbetet är beställt av:
Sydöstra Värmlands VVO

2009-03-20

Svensk Naturförvaltning AB
www.naturforvaltning.se

Bakgrund

Som ett led i att bygga upp en lokal älgförvaltning enligt moderna principer började jägarna i Sydöstra Värmlands VVO samla data om bl a ålder från fällda älgar i samband med älgjakten säsongen 2007/2008. Uppgifter från fällda älgar har även analyserats för säsongen 2008/2009. I rapporten presenteras resultaten översiktligt.

Fördelen med att upprätta förvaltningsområden och samla data från dessa är:

- att jägare och markägare erbjuds bättre underlag när avskjutningsplaner skall upprättas.
- att säkrare kunna följa utvecklingen i åldersfördelning, kalvproduktion, slaktvikter och hornutveckling.
- att bygga älgförvaltningen på en biologiskt mer korrekt grund.

Beskrivning av älgstammen i Sydöstra Värmlands VVO

Resultaten från jakten höstarna 2007 och 2008 baseras på analyser av totalt 25 älgar som fälldes i området. Allt insamlat material från enskilda älgar den senaste säsongen redovisas separat i slutet av rapporten med hänvisning till respektive jaktlag. För några älgar är inte uppgifterna helt kompletta och de måste därför uteslutas från vissa beräkningar (samtliga inlämnade älgar finns redovisade i Bilagan i slutet). Vi har därför koncentrerat analyserna till de älgar där vi gjort åldersanalyser.

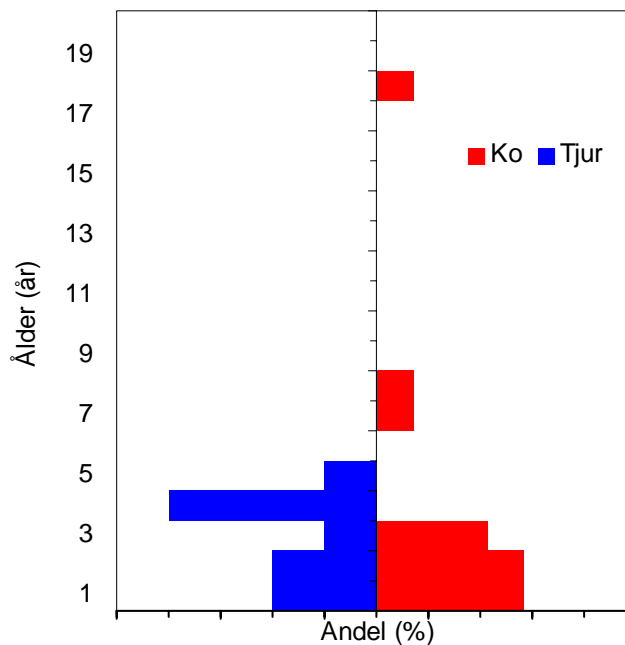
Tabell 1 ger en sammanställning av medelvärden för slaktvikter, taggantal och åldrar.

Tabell 1. Medelålder, slaktvikter, reproduktion och horn bland älgar i Sydöstra Värmlands VVO. Vissa data är för fåtaliga för att skattas.	
2007-2008	
Kor	
Medelålder utan kalv (kg)	3,9
Slaktvikt utan kalv (kg)	169,6
Slaktvikt kalv (kg)	-
Reproduktion (ägg/ko)	-
Tjur	
Medelålder utan kalv (kg)	3,0
Slaktvikt utan kalv (kg)	200
Slaktvikt kalv (kg)	-
Taggantal	9,3
Hornutlägg (cm)	-

Ålder

Den låga medelåldern i Tabell 1 bland tjurarna i Sydöstra Värmlands VVO, som är typisk för de flesta områden i dessa delar av landet, har ökat något beroende på att det insamlade materialet omfattade flera något äldre djur. Det fanns t ex inga fjolingar insamlade. Om detta är en följd av taggregler eller andra restriktioner i avskjutningen blir inte redovisningen här representativ för den levande stammen. Vi kan dock konstatera att tjurar kan sätta upp goda horn om de får möjlighet att överleva några år i Sydöstra Värmlands VVO.

De kor som analyserades den senaste säsongen var relativt unga till skillnad från föregående år. Materialet är för litet för att ge någon vägledning om det förekommer medvetet urval vid jakten.

Figur 1. Åldersfördelningen av fällda älgar i Sydöstra Värmlands VVO 2007 samt 2008.

Vikt

Det finns vikter på alltför få älgar för att ge någon säker vägledning om medelvikter bland älgar samt om kroppstillväxten.

Horn

Materialet är alltför litet för att beskriva hornutvecklingen bland tjurarna. Gissningsvis finns det dock ett fåtal tjurar som blir så gamla numera på grund av det hårda jaktrycket. Vi kan dock se att tjurarna i området kan sätta horn av relativt god kvalitet.

Sammanfattning

Materialet är för litet för att man skall kunna se ett säkert mönster i bl a ålderfördelningen i stammen. Vi kan dock se att det går att få upp lite äldre tjurar i området. Bland korna finns det sannolikt en andel tämligen gamla individer.

Åldersdata samlas lätt in genom analyser av tänder. Gör man detta årligen i ett lämpligt stickprov kan man med tiden beskriva skiftningar i jakttrycket och dessutom skatta kalvproduktionen vissa år samt rekonstruera stammen och göra skattningar av hur mycket älgar det finns. Åldersanalyserna blir därmed ett komplement till olika typer av inventeringar!

Var noga med att dokumentera slaktvikter på i första hand kalvar. Det ger en uppfattning om kvalitetsutvecklingen i stammen och eventuella långsiktiga förändringar i bl a foderutbudet.

Var noga med att använda utskickade blanketter vid insamling av käkar och livmödrar. Varje älg måste få en unik sifferkombination som skall skrivas in i blanketten när man kommer till slakteriet och lägger in sina uppgifter. Samma sifferkombination noteras på käkar och livmödrar (om sådana samlas in).

Det flesta käkar som skickats in från området har varit sura eller i förruttelse. Ett enkelt sätt att undvika detta är att lufttorka käken direkt efter urtagandet genom att hänga upp den luftigt. Glöm inte att hänga på en märkbricka eller liknande!

Detta arbete har utförts av:

Bilaga

Jaktlag/ Uppgifts lämnare	Älg-nr	Datum	Kön	Ålder	Slakt vikt	Ägg stock 1+2	Utlägg	Antal taggar	Anmärkning
Bjurvik			ko	3	180				
Bjurvik			tjur	4	200			11	
Väglösa	2		tjur	4				8	
Väglösa	1		ko	2					
Undersbol			ko	2	160				
Gren			tjur	4				8	
Billinge			ko	1					
Billinge			tjur	5				10	